

УДК 72.012.133.1

Ромаскевич (Соломенко) Анна Гідаятівна¹

аспірантка

Київський національний університет будівництва і архітектури

E-mail: gvinea@ukr.net

МІРА У ІНТЕР'ЄРАХ ІСТОРИЧНИХ СТИЛІВ

Анотація. Проаналізовано поняття міра у естетиці на прикладі інтер'єрів, виконаних у історичних стилях. Вивчено 1000 світлин пам'яток архітектури, музеїв, палаців, замків, антикварних меблів та предметів інтер'єру. Розглянуто відповідність інтер'єрів різних епох та принципів, за якими створювались інтер'єри, їх відповідність до певних естетичних категорій. В інтер'єрах, виконаних у історичних стилях, велику увагу приділяли пропорції, поєднанню кольорів, декоруванню, спрямованих на створення враження простором, що є особливо характерним для храмів та палаців. Міра як категорія естетики використовувалась у створенні інтер'єрів, виконаних у історичних стилях, за допомогою поєднання кольорів, використання світла, матеріалів, форм, текстур, рельєфів, масштабу, пропорцій та їх співвідношення між собою, блискучих, полірованих та дзеркальних поверхонь, впорядкування елементів інтер'єру, врахування виду з вікон для досягнення цілісного ансамблю.

Ключові слова: метакатегорія естетики міра, історичний стиль, інтер'єр, рельєф, колір, гармонія, естетика, форма, образ, простір.

Постановка проблеми. Впродовж різних епох важливим питанням було показання рівня культури, вишуканого смаку, соціального статусу, могутності держави та влади, шанування традицій. При створенні інтер'єрів враховували велику кількість деталей, адже нехтування кількістю у декоруванні могло скласти негативне враження про власника маєтку, компетентність влади, політичну стабільність, культурний рівень соціуму, що є актуальним питанням до сьогодні. Сучасним дизайнерам стане у нагоді інформація для створення

¹ © Соломенко А.Г.

простору з дотриманням міри естетики на прикладі інтер'єрів, виконаних у історичних стилях.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Базисом для даної публікації є роботи, пов'язані з естетичними категоріями, до яких відноситься міра, та з дизайн-проектуванням історичність стилів.

Кузнецова І., Красовська О. вивчали естетичні ідеали сучасності як віддзеркалення нових комп'ютеризованих методів у дизайн-проектуванні інтер'єрів, не розглядаючи використання елементів історичних стилів в інтер'єрі [2]. Кузнецовою І., Пономаренко В., Анфаловою Д. розглянута естетика стилів деконструктивізм та футуризм в дизайн – проектуванні інтер'єрів історичних стилів без вивчення використання поняття міри як категорії естетики [3, 4]. Сороко Е.М. визначено поняття гармонії та її важливість у соціодинаміці, еволюцію суспільства, при цьому велика увага приділена пропорціям [7]. Федерер Г. охарактеризував методи геометричної теорії прорахування міри для формування простору [8]. Кузнецова І.О., Буравська А.Р., дослідили створення логотипу на базі використання елементів, враховуючи міру [9].

Створення інтер'єрів описані у наступних працях та ін. Келоуей С. розглянуто історію окремих елементів інтер'єрів та архітектури, притаманні певним епохам [1]. Пайл Дж. надав матеріал з формування інтер'єрів за 6000 років, їх декорування, поєднання різних видів мистецтва у дизайні інтер'єрів та стисло описав особливості історичних стилів [5]. Під редакцією Райли Н. надано інформацію щодо елементів меблів, характерних від епохи Ренесансу до сьогодення [6].

Вивчення наукових праць дає можливість дійти висновку, що міру, як категорію естетики, використану у інтер'єрах історичних стилів, недостатньо вивчено.

Формування цілей статті: дослідження міри, як категорії естетики, у інтер'єрах, виконаних в історичних стилях.

Основна частина. Міра являє собою категорію естетики, що обумовлює поєднання кількості та якості, що створює гармонійно збалансоване поєднання елементів з метою створення цілісного образу.

Відсутність міри може проявлятися у кольорах та їх поєднанні з рельєфами, фактурами, текстурами, формами та образами.

Питання міри відіграє важливу роль для створення дизайну інтер'єрів. Великого значення мірі надавалось у епоху історизму. Інтер'єри Вікторіанської епохи (ВЕ) наповнені великою кількістю декоративних елементів, котрі візуально захаарашують простір, балануючи між мірою та хаосом.

Використання міри та гармонійного поєднання можна спостерігати на прикладі інтер'єру вестибюлю готелю «Ренессанс Сент-Панкрас» у Лондоні. Вестибюль виконано у стилі вікторіанської готики, скляна склепінчаста стеля гармонійно поєднується з сучасними меблями та підсвіткою балок демонструє міру у декорванні та гармонійне поєднання сучасного та історичного стилю.

Інтер'єри замку Нойшванштайн, Швангау (Німеччина) виконаних у стилі неоготики. Інтер'єри наповнені різьбленням, ліпниною, позолотою, важкими ярусними люстрами, гобеленами, що є уособленням поєднання великої кількості декоративних елементів та надають відчуття цілісного та впорядкованого ансамблю.

Питанням міри як методом гармонізації простору користуються країни Азії; що можна побачити на прикладі Палацу імператора Гугун у Пекіні. Інтер'єри та їх оздоблення збалансовано, вбираючи у себе поєднання яскраво-червоних відтінків з позолотою та декоративними елементами у вигляді різьблення, ієрогліфів, статуеток та рельєфів. Подібне формування простору створюється з метою для рівномірного розподілу енергій, якими наповнюється кожен простір.

Для країн Сходу міра для створення простору займає одне з важливих аспектів, адже ошатність храмів та палаців демонструють могутність держави та пошану до релігії. Увесь декор наповнений смисловим характером. Хорошим прикладом з використання міри можна вважати Палац Амба Вілас у Майсорі (Індія). велику кількість рельєфів, позолоти, символів у поєднанні з зубчастими (багатолопатьними) арками міру

досягнуто за допомогою акцентування уваги не більше ніж використання двох типів поверхонь (стіни, стеля або підлога).

Міру у інтер'єрах гарему Султана Сулеймана у Стамбулі (Туреччина), досягнуто домінуванням певного одного або двох кольорів, метричних орнаментів, поєднання основних протилежних кольорів кола Гете у поєднанні з нюансним: білим, блідо-попелястим, бежевим, слонової кістки, поєднанням лінійних та радіальних форм, їх повторенням та симетрії у проектуванні простору. Членування стін на блоки з орнаментами та молдингами, поділяється переважно непарною кількістю.

Надавання переваги ахроматичній кольоровій гаммі може надавати можливості у використанні більшої кількості декоративних елементів, створюючи враження легкості та ошатності, що можна розглянути на прикладі Діамантової зали Палацу Голестан у Тегерані (Іран). Міру досягнуто за допомогою використання білої кольорової гамми, поєднаної з блискучими та дзеркальними поверхнями; акцентні елементи виконують багряні банкетки.

Кількість декоративних елементів відповідає кожній культурі, цільовому напрямку задля здобування певного ефекту. Прикрашання храмів спрямоване на досягання ефекту піднесення, польоту та враження. Інтер'єри храмів Ірану та Іраку є хорошим тому прикладом. Блиск, вітражі, що дають враження калейдоскопу, дзеркальні поверхні вражають відвідувачів своєю строкатістю, помпезністю та розкішшю, створюють враження скриньки, де приховуються усі скарби та барви світу. Прикладом можна вважати Мавзолей Алі ібн Хамза у Шираз (Іран), Мечеть Насир аль-Мулк у Шираз (Іран), Мечеть Джаліль Хаят, Ербіль (Ірак).

На відміну від барвистої архітектури Ісламу міра у країнах Африки суттєво відрізняється. За приклад можна вважати підземний Храм Георгія Побідоносця Лалібела (Ефіопія). Стіни храму прикрашені містичними вузлами, християнськими символами, сваргами, барельєфами святих, шестикутними зірками та міандрами, у плані сама будівля нагадує грецький хрест. Міра відображена. У вигляді гармонійного поєднання

християнських та язичницьких символів, досягаючи балансу рельєфів, кольорів та акцентування уваги на стінах, аркових отворах та стелі.

У марокканському стилі використовується велика кількість орнаментів, візерунків та різьблення, які створюють у поєднанні мереживний, легкий образ, схожий на павутинку. Подібні поєднання декору можна розглянути на прикладі минулої коранічної школи Медресе Бен Юсуфа Маракеша (Марокко). Міру досягнуто поєднанням візерунків на кахлі з тонким рельєфом на стінах. Основними кольорами інтер'єру є синьо-зелений та жовтий, фоновими кольорами є слонова кістка та коричневий.

Створюючи кольорову гамму інтер'єру, потрібно враховувати й вид з вікна. За приклад можна вважати інтер'єри жовтої вітальні будинку Клода Моне у Живерні (Франція). Зелень за вікном підкреслює атмосферу кімнати та будинок Фріди Кало у Мехіко (Іспанія), де вид з вікон яскравого синього фасаду з червоними бордюрами та зеленими дверима створює барвистий образ у поєднанні з білими стінами інтер'єру.

Створюючи строкатий інтер'єр, легко схибити. При дизайн-проектуванні потрібно враховувати вид з вікна та напрямок вікон, адже світло може спотворити відтінки кольорів.

Освітлення приміщення може впорядковувати велику кількість декору, кольорів, рельєфів, матеріалів та текстур, що можна розглянути на прикладі інтер'єру гобеленової кімнати Замку Фонтенбло (Франція). Інтер'єр вміщує велику кількість візерунків, сюжетних зображень на гобеленах, громіздкі меблі, важка кришталева люстра, кесонова на стеля. Кожен предмет є окремим витвором мистецтва і великою кількістю декору вони створюють цілісний образ завдяки впорядкуванню, теплого освітленню приміщенню, що надають ефекту театральності.

Використання світла як інструмента для підкреслення виразності форм можна розглянути на прикладі куполу Альгамбри у Гранаді (Іспанія). Виразності рельєфам надає світло котре проходить крізь світлові вікна куполу.

Сучасні інтер'єри можна розглядати з точки зору мінімального (min) та максимально можливого (max) вкладання

коштів у їх оформлення. Максимально пов'язано з інтер'єрами, виконані за принципами модернізму. Це індустріальний стиль, конструктивізм, мінімалізм, функціоналізм та інші стилі, котрі сформувались на поч. ХХ ст. та розвиваються до сьогодення.

Цьому може відповідати формула Дж Бергофа

$$M_{\min} = O : C \quad (1),$$

де М – естетична міра,

О – впорядкованість,

С – складність.

Ця формула неповна, і не вказує залежності від індивідуальних параметрів людини, що сприймає вищезгадані стилі в інтер'єрі.

Інтер'єри, виконані у історичних стилях (що представляють собою об'єкт дослідження), допускають присутність порівняльних багаточисельних елементів оформлення.

Тоді сутність складності для таких інтер'єрів змінюється.

Міра тоді може бути оцінена за формулою Г. Айзенка

$$M_{\min} = O \times C \quad (2),$$

де М – естетична міра,

О – впорядкованість інтер'єру як об'єкту інформаційної оцінки гармонійності,

С – складність його.

Тобто інтенсивність естетичного сприйняття та насолоди інтер'єрами, які виконані у історичних стилях, прямо пропорційне впорядкованості та складності.

Поняття складності має інформаційну природу. Інтер'єр, що містить велику кількість зорової інформації як об'єкт сприйняття, складніше і за логікою цієї формули естетично виразний. Але це можливо тільки у тому випадку, коли інтер'єр як об'єкт сприйняття максимально впорядкований.

Така оцінка може бути зроблена на початковому, концептуальному етапі.

Невпорядкованість композиції визначається кількістю стосунків між її елементами.

Максимально впорядкованою композицією буде одиниця у разі єдиного відношення.

Складність як інформативність зростатиме у зв'язку зі збільшенням невпорядкованості формоутворення інтер'єру.

Висновки. Показано, що при проектуванні інтер'єрів потрібно дотримуватись міри. Для досягнення міри потрібно враховувати колір, світло, матеріал, форму, текстуру, рельєф, масштаб, масивність, пропорції та їх співвідношення між собою, блискучість, поліровані та дзеркальні поверхні, впорядкування елементів інтер'єру, врахування виду з вікон.

На кількісне використання міри впливає культура, цільова аудиторія та мета, що обумовлює формування образу та кількість використаних елементів з декорування інтер'єру.

Міра естетичного сприйняття інтер'єрів, які виконані у історичних стилях, прямо пропорційна впорядкованості та складності.

Перспективи подальшого дослідження. Передбачається надалі досліджувати використання міри як категорії естетики у історичних інтер'єрах, зокрема конкретизації методів для досягнення міри, що впливає на гармонізацію простору, впливання відсутності міри на людину, визначення оптимальної кількості декоративних елементів для різних видів інтер'єрів.

Література

1. *Кэлоуэй С.* Элементы стиля : энциклопедия архитектурных деталей / Стефан Кэлоуэй. - М. : Магма, 2011.- 592 с.
2. *Кузнецова І.О.* Естетичні ідеали сучасності як віддзеркалення нових комп'ютерних методів / І.О.Кузнецова, О. М. Красовська // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр. – Х: ХДАДМ, 2012. – Вип. №12. – С.13-16.

3. *Кузнецова І.О.* Естетика стилю деконструктивізм / І.О.Кузнецова, В. Пономаренко // Теорія та практика дизайну: Збірник наукових праць. – К.: «Дія», 2013. – Вип.8. – С. 157-163.
4. *Кузнецова І.О.* Естетика стилю футуризм в дизайні інтер'єрів аеровокзалів / І.О.Кузнецова, Д.В. Анфалова // Теорія та практика дизайну: Збірник наукових праць. – К.: «Дія», 2012. – Вип. №2. – С. 9-14.
5. *Пайл Дж.* Дизайн інтер'єров: 6000 лет истории/ Джон Пайл. – М.: АСТ Астрель, 2006. – 559с.
6. *Райли Н.* Элементы дизайна. Развитие дизайна и элементов стиля от Ренессанса до Постмодернизма / Н Райли. – М.: ООО «Магма», 2004. – 544с.
7. *Сороко Э.М.* Структурная гармония систем. / Э.М. Сороко. – Минск: Наука и техника, 1984.- 264 с.
8. *Федерер Г.* Геометрическая теория меры / Г. Федерер. – М.: Книги по требованию, 2013.- 762 с.
9. *Kuznetsova I.* Conic Sections in logo forming / I. Kuznetsova, A. Buravska // The 12 International Conference on Engineering Graphics: zb. nauk. Riga: BALTGRAF, 2013. P. 121 – 125.

Анотация

Ромаскевич (Соломенко) А. Г. Мера в интерьерах исторических стилей. Проанализированы понятия мера в эстетике на примере интерьеров, выполненных в исторических стилях. Изучено 1000 фотографий памятников архитектуры, музеев, дворцов, замков, антикварной мебели и предметов интерьера. Рассмотрены в соответствии интерьеров различных эпох и принципов, по которым создавались интерьеры, их соответствие определенным эстетическим категориям. В интерьерах, выполненных в исторических стилях, большое внимание уделяли пропорции, сочетанию цветов, декорированию, направлены на создание эффекта – поразить пространством, особенно характерным для храмов и дворцов. Мера как категория эстетики использовалась в создании интерьеров, выполненных в исторических стилях, с

помощью сочетания цветов, использование света, материалов, форм, текстур, рельефов, масштаба, пропорций и их соотношения между собой, блестящих, полированных и зеркальных поверхностей, благоустройство элементов интерьера, учета вида из окон для достижения целостного ансамбля.

Ключевые слова: метакатегория эстетики мера, исторический стиль, интерьер, рельеф, цвет, гармония, эстетика, форма, образ, пространство.

Abstract

Romaskevich (Solomenko) A.G. Measure in interiors of historical styles. Concepts a measure in an esthetics on the example of the interiors executed in historical styles are analysed. 1000 photos of monuments of architecture, the museums, palaces, locks, period furniture and home decoration are studied. Are considered in compliance of interiors of various eras and the principles by which interiors, their compliance to certain esthetic categories were created. In the interiors executed in historical styles, much attention was paid by proportions, to a combination of flowers, dressing, are directed to creation of effect – to strike with the space especially characteristic of temples and palaces. The measure as category of an esthetics, was used in creation of the interiors executed in historical styles by means of a combination of flowers, use of light, the materials, forms, textures, reliefs, scale, proportions and their ratio among themselves shining, polished and smooth surfaces, improvement of elements of an interior, accounting of a view from windows for achievement of complete ensemble.

Keywords: category metacategory of aesthetics measure, historical style, interior, relief, color, harmony, aesthetics, form, image, space.

Стаття надійшла в редакцію 20.04.2017